

Canadese generaals op weg naar huis

De Canadese opperbevelhebber Crerar is onderweg naar huis.

Nu de oorlog voorbij is zit het werk erop voor de 57-jarige generaal. Hij maakt zich op voor zijn pensioen. Zijn tweede man maakt ook de oversteek, generaal Foulkes wordt chef-staf van de strijdkrachten.

Beroepsmilitair Harry Crerar, die nog als officier op de slagvelden van de Eerste Wereldoorlog had gediend, vormde eind jaren dertig de bescheiden Canadese Militie om tot een leger dat ook overzees kon worden ingezet. Daarna bereidde hij vanuit Engeland de invasie van Europa voor.

Rond D-day had Crerar een kwart miljoen militairen onder zijn commando, onder wie ook Poolse eenheden en de Prinses Irene Brigade. Zijn mannen vochten zich vanuit Normandië door Frankrijk en België naar Nederland en Noord-Duitsland.

Per stoomschip

Crerar, met onderscheidingen van koningin Wilhelmina en koning George op zak, sloeg het aanbod af om per vliegtuig terug te reizen. Hij verkoos het stoomschip *Île de France*, waarop ook honderden van zijn mannen in een kleine week naar Halifax worden gebracht. Momenteel vertrekken er zo'n duizend Canadezen per dag uit Nederland naar huis.

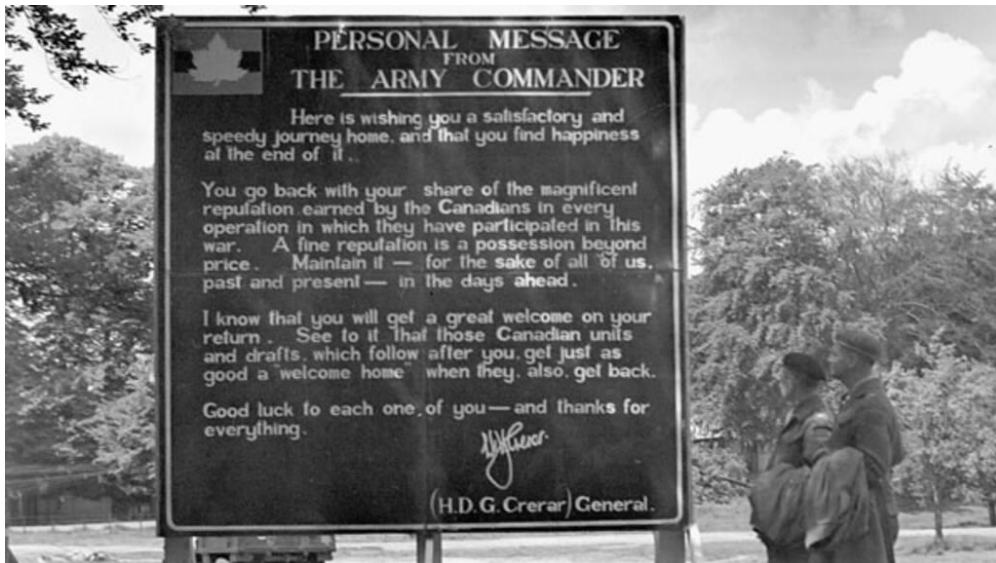
"Ik weet niet of ik me blij of verdrietig moet voelen. Ik weet eigenlijk niet hoe ik me voel", zei de generaal tijdens de reis. *"Bitterzoet?"*, stelde iemand voor. *"Bitterzoet"*, herhaalde hij bedachtzaam terwijl hij een trek van zijn sigaret nam.

"Wellicht."

Trots is Crerar in ieder geval wel. Bij zijn vertrek uit Nederland heeft hij een afscheidsboodschap op een reclamebord laten plaatsen voor zijn vetrekkende troepen.

"Een goede en snelle reis naar huis toegewenst."

*Mogen jullie geluk vinden aan het einde ervan.
Jullie gaan terug met de grandioze reputatie die de
Canadezen in elke slag van deze oorlog hebben verdiend."*

Afscheidsboodschap van Crerar in Nijmegen

In zijn laatste bericht aan het Nederlandse volk schreef de generaal dat hij hoopt dat de goede band tussen ons land en het zijne zal blijven. *"Nu ik vaarwel moet zeggen doe ik dit in de hoop en het vertrouwen dat de vriendschap en het onderlinge begrip een belangrijke en vruchtbare invloed zullen uitoefenen op de toekomstige betrekkingen."*

Eind vorige maand had hij de perfecte metafoor daarvoor gevonden bij de opening in **Zutphen** van de noodbruggen 'Harry' en 'Crerar' over de IJssel. Nadat hij ceremonieel heen en weer over de twee bruggen was gereden, sprak hij in zijn toespraak over het belang van verbinding, in oorlog én vrede.

"Uiteindelijk draait het er niet om hoelang het leven duurt, maar wat je bereikt met de tijd die je gegeven is."

Aan boord van de *Île de France* denkt Crerar ook aan de jongens die niet meer terug zullen komen naar huis.

De ruim 30.000 Canadese doden die al zijn geteld, de 2800 vermisten.

"Oorlog is het resultaat van menselijke gebreken, geen bewijs van grootsheid - zoals de Duitsers stellen", analyseerde hij.

"Elke bedachtzame beroepsmilitair haat oorlog. Maar als je de menselijke natuur begrijpt, moet je ook oorlog verwachten. Een beroepssoldaat is als een dokter die zich voorbereidt een gevaarlijke epidemie te bestrijden. Hij moet voorbereid zijn om te vechten."